

Kaavin kunnan vesihuoltolaitoksen taksojen ja maksujen tarkistaminen

Tekninen ja ympäristölautakunta 11.09.2024 § 28

Valmistelija

Markus Hartikainen, tekninen johtaja, puh. 044-753 0287

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksujen tulee olla sellaisia, että ko. maksuilla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa vesihuollon investoinnit ja kustannukset. Vesihuollolla käsitetään tässä yhteydessä sekä vesi- että viemärlaitoksen toimintaa. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle. Vesihuoltolain mukaan maksujen tulee olla sellaisia, että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä. Lain mukaan vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksu, jonka lisäksi laitos voi periä perusmaksua ja liittymismaksua sekä erillisiä palvelumaksuja. Kaikki edellä mainitut maksut ovat tällä hetkellä käytössä Kaavin kunnan vesihuoltolaitoksessa.

Vesihuoltolaitoksen kiinteät kustannukset tulisi kattaa perusmaksuilla ja muuttuvat kustannukset käyttömaksuilla. Suosituksena on se, että tulevaisuudessa vesihuoltolaitokset keräisivät puolet tuloistaan perusmaksulla ja puolet käyttömaksulla. Suhde 50/50 kuvastaa nykyistä paremmin vesihuollon kustannusrakennetta ja rahoitustarpeita, mutta säilyttää riittävän kannustimen vastuulliselle vedenkäytölle.

Yleinen kustannustasonnousu on vaikuttanut myös Kaavin vesi- ja viemärlaitoksen talouteen kustannuksia nostavana tekijänä mm. materiaalien, sähkön, rakentamis-, huolto- ja korjauskustannusten kasvuna. Kaavin vesi- ja viemärlaitos ostaa talousveden Koillis-Savon Vesi Oy:ltä ja toimittaa jäteveden käsiteltäväksi Koillis-Savon Ympäristöhuolto Oy:lle. Kustannusten nousu on myös vaikuttanut molempien yhtiöiden talouteen.

Edellisen kerran vesi- ja viemärlaitoksen maksuja on korotettu vuonna 2023, jolloin perusmaksuja korotettiin 10 %. Tätä aikaisempi korotus oli vuonna 2017, jolloin vesi- ja viemärlaitoksen maksuja on korotettu 10 % vuodelle 2017.

Kaavin kunnan kanssa samaa suuruusluokkaa olevien kuntien vesihuoltolaitosten voimassa olevat veden- ja jäteveden verottomat (alv 0 %) hinnat ovat seuraavat:

	Vesi	Jätevesi
Kaavi	1,67	3,86
Rantasalmi	2,12	3,15
Rautavaara	1,65	4,15
Tuusniemi	2,03	4,26

Kaavin vesihuoltolaitoksen hintoja on tarpeen korottaa veden ja jäteveden osalta 10 %. Vesihuoltolaitoksen veden- ja jäteveden verottomat (alv 0 %) hinnat korotuksen jälkeen ovat:

- vesi: 1,84 €/m³
- jätevesi: 4,25 €/m³

Kaavin vesi- ja viemärlaitos on kirjanpidollinen taseyksikkö, jolla ei ole käytössään omia rahatilejä. Vesi- ja viemärlaitoksen taseessa on kertynyttä alijäämää, joka tulee kattaa vesihuoltolain mukaan.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja talouslaskelmaosan toteutumisvertailu on lähetetty oheismateriaalina lautakunnan jäsenille.

Kaavin vesi- ja viemärlaitoksella tulevaisuuden investoinnit liittyvät toimintavarmuuden parantamiseen sekä varautumiseen. Muutaman tulevan vuoden hankintana on edessä mm. vesimittareiden vaihto etäluettaviin vesimittareihin. Etäluettavat vesimittarit mahdollistavat mm. reaaliaikaisen kulutusseurannan, parantavat toimintavarmuutta vesivuotojen varalta sekä laskutus tapahtuu kulutuksen mukaan.

Vaikutusten arviointi	Kuntatalous on tasapainossa.
Esittelijä	Tekninen johtaja
Päätösehdotus	Tekninen ja ympäristölautakunta esittää kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi, että Kaavin vesihuoltolaitoksen hintoihin tehdään veden ja jäteveden osalta 10 %:n korotukset. Korotukset tulevat voimaan 1.1.2025 alkaen.
Päätös	Keskustelun kuluessa Jarkko Taskinen esitti, että veden hintaa korotetaan 10 %:a ja jäteveden hintaa maksimissaan 4 %:a. Jarkko Taskisen esitystä kannatti Teijo Hassinen. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu esitys ja että asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi kädennostoäänestystä, mikä hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritetussa äänestyksessä esittelijän esitys sai kolme ääntä (Kari Leppänen, Pirjo Kontio-Rautiainen ja Elvi Heikkinen) ja Jarkko Taskisen esitys kolme ääntä (Jarkko Taskinen, Teijo Hassinen ja Yrjö Räsänen). Koska äänestys tuotti tasatuloksen, puheenjohtajan ääni ratkaisee, joten esittelijän päätösehdotus tuli tämän pykälän ratkaisuksi.
Toimenpiteet ja otteet	Kunnanhallitus Valtuusto
Kunnanhallitus 30.09.2024 § 143	
Valmistelija	Harri Korhonen, kunnanjohtaja, harri.korhonen@kaavi.fi, 044 493 8304 Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksujen tulee olla sellaisia, että ko. maksuilla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa vesihuollon investoinnit ja kustannukset. Valtuuston hyväksymässä talouden tasapainotusohjelmassa 2024 – 2025 on myös linjattu vesi- ja viemärlaitoksen taksojen korottamista 10 %:lla.

Vaikutusten arviointi	Päätös tukee valtuustokauden päätavoitetta "Kuntatalous on tasapainossa".
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle että vesihuoltolaitoksen käyttömaksut ovat seuraavat: - puhdasvesi 1,84 € / m³ (alv 0 %) - jätevesi 4,25 € / m³ (alv 0 %) Maksut tulevat voimaan 1.1.2025 jälkeen tapahtuvan kulutuksen mukaan.
Päätös	Keskustelun kuluessa Jarkko Taskinen esitti, että jäteveden osalta taksaa korotetaan 4,00 €/m³ (alv 0 €). Esitys raukesi kannattamattomana. Näin ollen päätökseksi tuli kunnanjohtajan päätösehdotus. Jarkko Taskinen jätti asiaan eriävän mielipiteen.
Toimenpiteet ja otteet	kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto 11.11.2024 § 54

Päätösehdotus	Valtuusto hyväksyy vesihuoltolaitoksen käyttömaksut seuraavasti: - puhdas vesi 1,84 €/m³ (alv 0 %) - jätevesi 4,25 € / m³ (alv 0 %) Maksut tulevat voimaan 1.1.2025 jälkeen tapahtuvan kulutuksen mukaan.
Päätös	Keskustelun kuluessa Jarkko Taskinen esitti, että jäteveden osalta taksan korotus jätetään 4,00 €/m³ (alv. 0). Esitystä kannatti Jari Saario. Koska keskustelun kuluessa oli tullut kunnanhallituksen esityksestä poikkeava kannatettu esitys oli asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä, jossa kunnanhallituksen esitys on JAA ja muutosesitys EI. Äänestyksessä annettiin 13 JAA-ääntä (Räsänen Ari, Tirkkonen Jukka, Butilkin Tanja, Heikkinen Elvi, Pitkänen Pasi, Räsänen Jorma, Tiilikainen Hilka, Viljamaa-Dirks Satu, Vesterinen Arto, Räsänen Maija, Kostilainen Päivi, Kontio-Rautiainen Pirjo ja Voutilainen Marko), kaksi (2) EI-ääntä (Saario Jari ja Taskinen Jarkko). Yksi valtuutettu pidättäytyi äänestämästä (Hassinen Teijo). Ääniä annettiin yhteensä 15. Näin ollen päätökseksi tuli kunnanhallituksen päätösesitys.

Tekninen ja ympäristölautakunta 29.10.2025 § 41

Esittelijä Tekninen johtaja

Vesihuoltolaitoksen kirjanpidollinen tulos on ollut useana vuonna alijäämäinen. Laitoksen taseessa oleva alijäämä tulee vesihuoltolain mukaan kattaa vesihuoltotoiminnan tuloilla. Samalla laitoksen on huolehdittava verkoston ja laitosten saneerauksista, toimintavarmuuden parantamisesta sekä tulevista investoinneista, kuten etäluettavien vesimittareiden käyttöönotosta, joka mahdollistaa reaaliaikaisen kulutusseurannan ja parantaa toimintavarmuutta.

Hinnankorotus on välttämätön, jotta:

- laitoksen talous pysyy tasapainossa ja toiminta rahoitetaan omakustannusperiaatteella,
- voidaan varautua investointeihin ja kasvaviin ylläpitokustannuksiin,
- veden toimitusvarmuus ja jäteveden käsittely säilyvät ympäristövaatimusten mukaisina, sekä
- taseessa oleva alijäämä saadaan hallitusti katettua.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksujen tulee kattaa toiminnan kustannukset ja investoinnit pitkällä aikavälillä, ja maksuihin saa sisältyä vain kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle. Maksujen tulee myös edistää veden säästävää käyttöä.

Kaavin vesihuoltolaitoksen vuoden 2025 talousarvion mukaan vesi- ja jätevesimaksut muodostavat noin 80 % ja perusmaksut noin 20 % laitoksen tuloista. Vesihuoltoalalla suositeltu tasapaino on 50/50, jolloin puolet tuloista katetaan perusmaksuilla (kiinteät kustannukset, kuten verkoston ylläpito ja hallinto) ja puolet käyttömaksuilla (muuttuvat kustannukset, kuten veden hankinta, jäteveden käsittely ja energia).

Nykyinen tulorakenne ei vastaa tätä suositusta, ja kiinteät kustannukset ovat nousseet muun muassa sähkön, huollon, materiaalien ja urakoinnin hintojen vuoksi. Tästä syystä on perusteltua tarkistaa perusmaksuja, jotta laitoksen tulopohja vastaa paremmin kustannusrakennetta ja suositeltua tasapainoa.

Päätösehdotus Tekninen ja ympäristölautakunta esittää kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi, että Kaavin vesihuoltolaitoksen perusmaksuihin tehdään veden ja jäteveden osalta 10 %:n korotukset. Korotukset tulevat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Päätös Päätösehdotuksen mukaan.

Toimenpiteet ja otteet Kunnanhallitus
Valtuusto

Valmistelija

Harri Korhonen, kunnanjohtaja, puh. 044 493 8304

Vesi- ja viemärlaitoksen käyttömaksut sekä perusmaksut eivät ole riittäneet laitoksen ylläpitoon vaan laitoksen taseeseen on alkanut kertyä alijäämää. Keskeinen lähtökohta on se että laitoksen toiminta rahoitetaan omakustannusperiaatteella.

Vesihuoltolaki uudistus astuneeseen voimaan 1.1.2026. Laki uudistuksen yhtenä tavoitteena on entistä tehokkaampi kustannusvastaavuuden valvonta. Tehostettua kustannusten valvontaa tulee toteuttamaan jatkossa Elinvoimakeskus.

Vesi- ja viemärlaitos yhdistyksen suosituksen mukaan perusmaksujen osuus vesi- ja viemärilaskusta tulisi olla välillä 20 – 50 %. Kuluttaja- ja kilpailuviranomaisen (KKV) mukaan kohtuullinen hintojen enimmäiskorotus on luokkaa 15 %.

Vaikutusten arviointi

Päätös tukee kuntastrategian päätavoitetta seitsemän: Kuntatalous on tasapainossa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle hyväksyttäväksi, että Kaavin vesihuoltolaitoksen perusmaksuihin tehdään veden ja jäteveden osalta 15 %:n korotukset. Korotukset tulevat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Päätös

Päätösehdotuksen mukaan.

Toimenpiteet ja otteet

valtuusto

Valtuusto 08.12.2025 § 73

Päätösehdotus

Valtuusto hyväksyy Kaavin vesihuoltolaitoksen veden ja jäteveden perusmaksuihin 15 %:n korotukset. Korotukset tulevat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Päätös

Päätösehdotuksen mukaan.

Toimenpiteet ja otteet

Esittelijä

Tekninen johtaja

Vesihuoltolaitoksen taseessa on kertynyttä alijäämää. Vesihuoltolain mukaan vesihuollosta perittävien maksujen tulee pitkällä aikavälillä kattaa laitoksen käyttö-, ylläpito- ja investointikustannukset. Maksuihin voidaan sisällyttää ainoastaan kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle, ja maksurakenteen tulee edistää veden tarkoituksenmukaista ja säästävää käyttöä.

Kaavin vesihuoltolaitoksen vuoden 2026 talousarviossa vesi- ja jätevesimaksujen osuus laitoksen maksutuotoista on noin 80 prosenttia ja perusmaksujen osuus noin 20 prosenttia. Laitoksen tulot painottuvat siten vedenkulutuksen perusteella perittäviin käyttömaksuihin.

Merkittävä osa vesihuoltolaitoksen kustannuksista syntyy kuitenkin vedenkulutuksesta riippumatta. Kiinteitä kustannuksia aiheutuu muun muassa verkostojen ja laitosten ylläpidosta, huollosta, päivystyksestä, hallinnosta ja toimintavalmiuden ylläpitämisestä.

Vesihuoltoalalla suositeltuna tavoitteena pidetään maksurakennetta, jossa noin puolet maksutuotoista kertyy perusmaksuista ja puolet käyttömaksuista. Perusmaksuilla katetaan erityisesti toiminnan kiinteitä kustannuksia, kun taas käyttömaksuilla katetaan vedenkulutuksen mukaan vaihtelevia kustannuksia, kuten veden hankinnasta, jäteveden käsittelystä ja energiankulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Perusmaksua tarkistamalla pyritään kasvattamaan niiden osuutta vesihuoltolaitoksen maksutuotoista ja saattamaan tulorakennetta lähemmäksi toiminnan todellista kustannusrakennetta. Samalla vahvistetaan laitoksen ennakoitavaa tulopohjaa ja edistetään taseeseen kertyneen alijäämän kattamista pitkällä aikavälillä. Käyttömaksujen säilyminen olennaisena osana maksurakennetta kannustaa edelleen veden säästävään käyttöön.

Päätösehdotus

Tekninen ja ympäristölautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi, että Kaavin vesihuoltolaitoksen veden ja jäteveden perusmaksua korotetaan 15 prosentilla. Korotus tulee voimaan 1.1.2027.

Päätös

Toimenpiteet ja otteet

kunnanhallitus
valtuusto